

Europæiske Kulturbørn

Kunst og kultur i dagligdagen med de 0-8 årige børn

Et udviklings- og forskningsprojekt med nordiske og europæiske dimensioner

I Danmark såvel som i Norden og Europa er der læreplaner og tests, som mere og mere sætter dagsordenen for pædagogisk arbejde med de yngste – kunst og kulturformidling har andre dagsordener, men hvordan får vi et fælles sprog, hvordan kan de forskellige dagsordener befrugte hinanden? Alle vil vi jo det bedste for de opvoksede generationer.

Projektet Europæiske Kulturbørn (EK) vil sammen med pædagoger, lærere, kunstnere, kulturformidlere og forskere give 0-8 årige børn de bedste muligheder for i dagligdagen at møde kunst og arbejde med kulturelle udtryk.

EK skaber med udgangspunkt i høj kunstnerisk kvalitet nye kulturelle veje, nye møder, refleksion og gensidig inspiration på tværs af Region Midtjylland (RM), Norden og Europa. EK igangsætter, gennemfører, videreudvikler og udveksler såvel kunstfaglige som tværæstetiske samarbejder.

FORMÅL

EK vil øge børnenes musisk-kreative, sociale og læringsmæssige kompetencer ved at inddrage dem aktivt, undersøgende, eksperimenterende og medskabende i kulturelle aktiviteter, såvel i dagtilbud og skole såvel som i overgangen herimellem.

EK vil tilføre de voksne, som er omkring børnene i dagligdagen, nye kompetencer, fælles sprog, gensidig inspiration, fokusering på deres eget potentiale i kulturelle udtryksformer samt skabe nye vaner gennem implementering af en fælles metode til, hvordan man hver især kan indgå i videndeling og tværgående refleksionsprocesser.

EK vil tilbyde kunstnere og kulturformidlere de samme nye kompetencer, som lærere og pædagoger får, med henblik på at indgå i fælles og ligeværdige samarbejdsprocesser, hvor alle parter er nysgerrige og medskabende – uden at nogen mister deres egen faglighed.

METODE: AKTIONSLÆRING

Ovenstående mål vil EK nå gennem arbejdet med en fælles metode, som alle parter vil blive uddannet og vejledt i at anvende i løbet af udviklingsprojektet. Metoden er aktionslæring og i denne proces er der fire faser:

Man undersøger sin egen praksis, med henblik på at opdage nogle spørgsmål, som man gerne vil blive klogere på - man finder sin nysgerrighed frem!

Man beslutter sig for, hvilke handlinger man vil sætte i værk for at finde svar på de spørgsmål, man har stillet sig - man sætter en aktivitet i gang sammen med børnene.

Man noterer sig, hvad der sker, og hvordan de valgte handlinger påvirker situationen – man fører logbog over sine iagttagelser.

Man reflekterer og taler sammen med de øvrige involverede om handlingsforløbet, man deler sine erfaringer i fælles refleksionsrum og der opstår nye spørgsmål, som medfører nye handlinger, som medfører ny refleksion...

Aktionslæring er en metode, som fremmer nysgerrighed, som bevidstgør af valg af aktiviteter, der fastholder erfaringer samt åbner for dialog og videndeling både mellem fagfæller – pædagog til pædagog, lærer til lærer og kunstner til kunstner og på tværs af fagligheder. Hermed sætter EK rammer, som italesætter tavs viden, inspirerer på tværs af kulturer samt skaber fælles sprog på tværs af faglighederne. Kulturprinsen, som er projektejer, trækker på erfaringer fra kompetenceudviklingsprojektet: 'Tusindben – nye møder i farver', Viborg Kommune aug. 2013 - dec. 2014. <http://kulturprinsen.dk/da/publikationer/tusindben>

En pædagog udtaler: *"Når man har været alene på kursus, er det svært at give videre, når man kommer tilbage. I vores forløb med kunstnerne har det været hele børnehaven, som har været involveret. Alt og alle har været sat i spil."*

Gennem fælles seminardage uddannes alle deltagende pædagoger, lærere, kunstnere og alle partnere i EK til at arbejde med aktionslæring som fælles metode. Med udgangspunkt i den samme overordnede metode, bliver det enkelt og meningsfuldt, at EK arbejder i mange geografier.

PARTNERSKABER

EK skelner mellem kernepartnere og klyngepartnere. Som kernepartnere har man en række gensidige forpligtelser, som skal være så sammenlignelige som muligt, for at både partnere og projektet opnår størst mulig kvalitet og udbytte. Som klyngepartner har man større mulighed for selv at sætte dagsordenen, at vælge til og fra indenfor rammerne af EK, alt efter hvad der passer til den dagligdag, man hver især har. EK er et bottom-up projekt, der udvikler og rammesætter fælles metoder, men lader det være op til de enkelte partnere, hvor længe, hvor meget og indenfor hvilke kunstneriske udtryksformer (musik, dans, teater, film, billedkunst, fortælling og digitale medier), der arbejdes. Man kan således deltage i EK med de forskellige forudsætninger, som EK naturligt vil møde rundt omkring i RM, Norden og Europa.

INTERNATIONALT PERSPEKTIV

RM bliver zone for den nærmeste udvikling – set med europæiske øjne. Omdrejningspunktet for EK bliver to kernekommuner i regionen: Silkeborg og Viborg. Disse kommuner er valgt pga. deres mangeårige erfaring i arbejdet med børn, kunst og kultur for de yngste. Som klyngepartnere i regionen har følgende kommuner sagt ja til at deltage: Struer, Skive, Ikast-Brande og Hedensted kommuner. I disse seks kommuner vil EK etablere lokale arbejdsgrupper med deltagelse fra såvel praksisniveau (lærere og pædagoger fra minimum 2-3 børnehaver og 1 skole) som fra

forvaltningsniveau (konsulenter fra skole, dagtilbud og kultur). På nordisk plan er der aftalt kernepartnerskaber med Bergen i Norge, Umeå i Sverige, Savonlinna i Finland samt Riga i Letland. EK arbejder i øjeblikket på at tilknytte et antal kernepartnere i det øvrige Europa f. eks. fra Holland, Belgien, Tyskland, Polen, Portugal, Italien og Frankrig. Alle udenlandske kernepartnere skal hver især tilknytte minimum 3 klyngepartnere, som parterne til dels selv får ansvaret for at servicere indenfor de fælles rammer i EK.

AKTIVITETER OG TIDSPLAN

Europæiske Kulturbørn:

- 2015/16: Region Midtjylland: Projektet udvikles og forankres i 2 kerne- og 6 klyngekommuner med udvalgte skoler, kultur- og dagtilbudsinstitutioner
- Norden & Baltikum: Projektet udvikles og forankres med 4 deltagende nordisk/baltiske kernepartnere:

Praksis-planlægning:

- Kick-off seminar med aktionslæring for partnere
 - Design af indsats sammen med de enkelte børnehaver/skoler
 - Udvalgelse og ansættelse af lokale kunstnere/kulturformidlere
 - Opstart af Eksperimentarium
 - Udvekslingsbesøg og jobswop
- Europa: 2015: Projektet udvikles og forankres med europæiske deltagende kernepartnere: Deres kommune og udvalgte skoler, kultur- og dagtilbudsinstitutioner
 - 2016-17: Eksperimentarium og jobswop mellem RM, Norden/Baltikum og lande i Europa

Der er til denne ansøgning vedlagt et bilag, der kort skitserer tidsplanen for EK.

UDVEKSLING OG JOBSWOP

EK arbejder på samme tid med udsyn – hvordan gør man andre steder? og indsigt – hvordan kan inspiration udefra påvirke mig til at blive bedre i min dagligdag? Disse spørgsmål søges bl.a. besvaret gennem udvekslingsbesøg og jobswop: som pædagog, lærer eller kunstner får man mulighed for fx gennem to uger at bytte job med en tilsvarende funktion hos en EK partner i nabobyen eller i et andet land. Med seks deltagende kommuner i RM vil disse erfaringer både udgå fra regionen og komme tilbage til regionen. EK giver de voksne hverdags erfaringer med fra andre kulturer, man får mulighed for at opleve sig selv som en værdifuld del af et såvel lokalt som globalt fællesskab med de yngste børn, kunst og kultur i centrum. EK etablerer netværksgrupper lokalt, regionalt og landene imellem til gensidig inspiration, videndeling, erfaringsudveksling og relations opbygning. Gennem fælles metodiske tilgange skaber EK fælles kulturforståelse på tværs af såvel kommunegrænser som landegrænser. Der afholdes to internationale konferencer i 2016

og 2017, hvor metoder og resultater fremlægges. Der formidles tillige løbende lokalt, regionalt og nationalt gennem seminarer bl.a. målrettet de involverede professioner, gennem presse og gennem Kulturprinsens publikationer.

FORSKNINGSSPOR

Til EK knyttes et forskningsspor med henblik på at sikre den højeste kvalitet i metodeudvikling, evidensbaseret dokumentation samt formidling af viden. En fuldtids ph.d. studerende vil gennem tre projekt år arbejde som aktionsforsker udelukkende med udgangspunkt i EK. Aktionsforskning er valgt for optimalt at understøtte de aktionslæringsprocesser, der er det fælles metodiske udgangspunkt for alle parter i EK. I aktionsforskning opstilles hypoteser, der igangsættes handlinger, der indsamles valid dokumentation, der skabes refleksionsrum, der videndes og formidles evidens både internt mellem EK partnere og eksternt gennem professionshøjskoler og universiteter tilknyttet parterne. De centrale forskningsspørgsmål tilknyttet EK, der udgør selve kernen i forskningssporet skal formuleres i tæt samarbejde med den udpegede ph.d. studerende. Eksempler på relevante forskningsspørgsmål kan være:

- Hvordan kan professionelle voksne medinddrage 0-8 årige børn aktivt, eksperimenterende og medskabende i kunstneriske og kulturelle udtryksformer med henblik på at fremme deres erkendelses- og læreprocesser?
- Hvordan kan professionelle voksne etablere og videreudvikle varige samarbejdsrelationer på tværs af professioner, institutioner samt kommunale, regionale og nationale grænser?
- Hvordan kan projekt Europæiske Kulturbørn generere ny viden om børnekultur og institutionskultur, som kan kvalificere feltets forståelsesrammer og praksisformer?

Region Midtjylland ansøges om at indgå som medfinansieringspart til den treårige ph.d. sammen med VIA UC, Aarhus og SDU Syddansk Universitet, Odense. Forskningssporet ledes af en arbejdsgruppe tilknyttet den overordnede styregruppe i EK.

UDBYTTE I REGION MIDTJYLLAND

EK forventer, at de tilknyttede børn i de seks kommuner i RM både i løbet af projektet og efter projektafslutningen vil møde mere kunst og kultur i hverdagen, end de ellers ville gøre. RM bliver omdrejningspunkt for etablering og udvikling af såvel faglige som tværfaglige netværk omkring børnekultur med regionale, nordiske og europæiske dimensioner, som vil række langt ud over selve projektperioden. Dette opnås gennem de valgte fælles metoder, som er så enkle at arbejde med – på tværs af kulturer og geografi - at parterne vil kunne fortsætte med at udveksle viden og erfaringer efter projektperioden. Det vil være i Kulturprinsens interesse også fremadrettet at understøtte de netværk og samarbejdspartnerskaber, som oparbejdes gennem EK. RM er en helt nødvendig partner med henblik på understøttelse og videndeling for at EK kan være med til at genere høj kvalificeret viden og evidens omkring det praksisnære arbejde med kunst, kultur og små børn. Resultaterne af indførelse af aktionslæringsprocesser vil kunne få betydning også for

andre fagligheder, som ønsker at etablere samarbejder på tvær af RM, Norden og Europa. I juni 2017 vil de yngste børn - sammen med deres familier - fra otte byer i Region Midtjylland mødes med børnefamilier, kunstnere, lærere og pædagoger fra de ti lande i Norden og Europa, som kommer til at arbejde sammen i Europæiske Kulturbørn. De mødes til børne- & kultur festivalen "European Playground" ved "Snapsting for Børn" i Viborg og oplever danske og internationale kunstnere, der sammen med lærere og pædagoger laver værksteder og viser deres produktioner for og med de inviterede 0-8 årige børnefamilier fra hele Europa.

ET EKSEMPEL PÅ EK I HVERDAGEN

Fra tre daginstitutioner og en skole i samme lokalområde deltager alle pædagoger, alle indskolingslærerne og alle kunstnere sammen med den lokale arbejdsgruppe i en Kick-off dag med bl.a. tre timers introduktion til aktionslæring ved de tilknyttede fra VIA UC og SDU. Der aftales start på 4 forløb med 2 billedkunstnere og 2 dansere på hver tilknyttet lokalitet. Der forberedes refleksionsforløb grupperne imellem, projektets sparring af refleksionsforløbene aftales, ligesom man aftaler, hvordan logbøger skal føres, og hvornår forskeren kommer på besøg og deltager i aktions- og refleksionsforløb. Årets gang planlægges med udvekslingsbesøg i andre EK partners forløb og planer for jobswop for det kommende år fastlægges. Alle inviteres til at deltage på den fælles digitale EK platform, og gives redskaber til at dele, oploade og videreformidle erfaringer mellem EK partnere såvel lokalt som internationalt.

SUCCESKRITERIER

Det er målet, at børnene gennem en hverdagsfortrolighed i de yngste år med kunst og kultur vil få en velfunderet identitet og et kulturelt ståsted at tackle livets forandringer og udfordringer ud fra. Det ønskes at udvikle kulturbørn i Europa, som kommer til at stå stærkere og være mere livsduelige både som aktive medborgere, som professionsudøvere og som publikum i såvel den nære fremtid som på sigt. Ad den vej bliver den opvoksende generation en del af et kvalitativt løft af kulturområdet specifikt og i det demokratiske samfund generelt.

Ved EK's afslutning i 2018 forventes konkret:

- Et eksisterende netværk på anslået ca. 750 pædagoger, lærere, kunstnere/kulturformidlere og forskere på europæisk plan, der har arbejdet med EK.
Heraf:
 - Anslået ca. 500 alene fra DK, Norge, Sverige, Finland og Letland, der har arbejdet aktivt med EK som kerne- og klyngepartnere
 - Anslået ca. 250 som kerne- og klyngepartnere fra andre europæiske lande
- Dokumenteret kendskab til hvorledes EK har bidraget til udvikling af europæiske børns kreative, sociale og læringsmæssige kompetencer
- Dokumenteret kendskab til hvorledes EK har bidraget til udvikling af professions- og samarbejdskompetencer blandet de involverede landes professioner omkring børnene

- Dokumenteret afsæt i ændret praksis i hovedparten af de involverede danske kommuners børnekulturpraksis for målgruppen 0-8 årige på baggrund af EK.

FINANSIERING

EK er en del af de strategiske satsninger indenfor kompetenceløft, udviklings- og forskningsprojekter i forbindelse med Aarhus som Europæisk Kulturhovedstad i 2017, og herfra stammer projektets grundfinansiering på 950.000 kr..

De involverede kerne- og klyngepartnere i kommunerne i Region Midtjylland bidrager med personaletimer i dagtilbud og skoler samt til styregruppemøder og til lokale arbejdsgruppemøder. De lægger desuden en treårig kontant medfinansiering af kompetenceudviklingen på 25.000 kr. pr. kommune pr. år.

EK ønsker at søge Region Midtjylland om tilskud til den samlede projektledelse, udvikling af fælles metode: aktionslæringsprocesser samt viden- og erfaringsudveksling på tværs af Regionen.

Desuden ønskes Region Midtjylland som den tredje part i finansieringen af den tilknyttede ph.d. med en finansiering på 330.000 kr. i alt.

EK er for indeværende ikke fuldfinansieret. Der er pt. afsendt to ansøgninger til nordiske puljer, ligesom der arbejdes på yderligere ansøgninger til Norden, og EK ansøger i 2016 om Europæisk Erasmusplus støtte. Kulturprinsen egenfinansierer op til 600.000 kr. og kommunerne i regionen finansierer 450.000 kr. af den samlede projektledelse i EK på 1.4 mio.kr.

PROJEKTEJER

Kulturprinsen, Udviklingscenter for børne- og ungekultur, Viborg er ansvarlig for projektledelse, projektstyring og den fælles økonomi. EK faciliteres af Kulturprinsen i samarbejde med de to kernekommuner Viborg og Silkeborg kommuner. Projektledelsen varetager sammen med den overordnede styregruppe udviklingen af EK. Styregruppen består af konsulenter og lokale projektledere fra Viborg og Silkeborg samt forskningsmedarbejdere fra VIA UC og SDU. Der etableres lokale arbejdsgrupper i hver deltagende kerne-/klyngekommune med en lokal projektkoordinator, som refererer direkte til projektlederen. Det er Kulturprinsens opgave sammen med de lokale projektkoordinatorer at sikre balanceret rådgivning og bistand med henblik på at opnå højest mulig kvalitet i EK.

Projektleder: Henrik Jacobsen, mail: henrik@kulturprinsen.dk tlf.: + 45 26 82 40 27

Projektansvarlig: Ulla Voss Gjesing, Centerchef ved Kulturprinsen, mail: ulla@kulturprinsen.dk tlf.: + 45 21 29 19 01